

Sygn. akt *IV U 309/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2018 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 14/02/2018 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. z dnia 14/02/2018 r. , znak: (...)w ten sposób, że nakazuje organowi rentowemu uwzględnienie w wyliczeniu kapitału początkowego M. P. wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 74,21% oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 309/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 sierpnia 2018 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z dnia 14 lutego 2018 r. znak:(...), powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalił dla wnioskodawcy M. P. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 72,71%.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął:

- podstawę wymiaru kapitału w kwocie 887,71 zł
- okresy składkowe łącznie 21 lat 7 miesięcy i 16 dni, nieskładkowe łącznie – 1 rok 4 miesiące i 15 dni

- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynoszący 69,23%
- średnie dalsze trwanie życia, które dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy.
- Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 96 643,69 zł.

Do ustalenia wartości kapitału Zakład nie uwzględnił okresów urlopu bezpłatnego wnioskodawcy i okresu od 1 marca 1990 r. do 11 marca 1990 r., gdyż w tym czasie matka dziecka przebywała na urlopie wychowawczym.

M. P. złożył odwołanie od powyższej decyzji kwestionując stanowisko w niej zawarte. Wskazał, iż od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. zatrudniony był w (...) w S., pracował ciężko i sumiennie. Obecnie, na skutek błędów osób prowadzących dokumentację pracowniczą, które nie wskazały szczegółowo składników jego wynagrodzenia został pokrzywdzony, gdyż ZUS przyjął za ten okres najniższe składki. Wnosił o uwzględnienie tego okresu przy ustalaniu wartości kapitału i wynagrodzenia jakie wówczas uzyskiwał według przedstawionych kart wynagrodzeń.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. w odpowiedzi na odwołanie domagał się jego oddalenia. Wyjaśnił, iż do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w S. od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w danym okresie bowiem w karcie wynagrodzeń z tego czasu brak jest wyszczególnienia składników wynagrodzeń. Powyższe powoduje, że nie jest możliwe ustalenie czy od wskazanych w karcie kwot odprowadzone zostały składki na ubezpieczenia społeczne. Ostatecznie jednak organ rentowy do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego dla M. P. przyjął jego wynagrodzenie z okresu od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

M. P. urodził się (...)

W dniu 25 maja 2017 r. wystąpił z wnioskiem o ustalenie kapitału początkowego przedkładając dokumentację potwierdzającą staż pracy oraz uzyskiwane wynagrodzenie. W dniu 14 lutego 2018 r. ZUS wydał decyzję ustalając dla wnioskodawcy kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 72,71%. Uwzględniono okresy składkowe w wymiarze 21 lat 7 miesięcy i 16 dni i nieskładkowe łącznie – 16 miesięcy.

M. P. w okresie od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. zatrudniony był w Ośrodku (...) w S.. Ponieważ zakład pracy nie wyszczególnił w kartach wynagrodzeń składników, które składają się na wynagrodzenie brutto, ZUS przyjął za ten okres zatrudnienia wynagrodzenie minimalne. Ostatecznie jednak organ rentowy ustalił wartość kapitału z okresu od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r.

Wnioskodawca za okres pracy w Ośrodku (...) posiada świadectwo pracy, w którym wskazano, iż otrzymywał on wynagrodzenie według III A kategorii zaszerogowania tj. 18 zł za godzinę pracy + ekwiwalent pieniężny za deputat opałowy w wysokości 1000 zł miesięcznie oraz kartę wynagrodzenia, z której wynika uzyskiwane przez w/w wynagrodzenie brutto w poszczególnych miesiącach roku. Wskazano ilość przepracowanych w danym miesiącu dni, w tym sobót, ilość dni urlopu bezpłatnego, zasiłku chorobowego. W maju 1982 r. M. P. uzyskał wynagrodzenie w kwocie 1 729 zł, w czerwcu – 9 132 zł, w lipcu – 8 999 zł, w sierpniu – 7 720 zł, następnie wypłacono mu wyrównanie za lipiec – 528 zł i wyrównanie za sierpień – 408 zł, we wrześniu uzyskał wynagrodzenie w wysokości 4 995 zł, w październiku – 10 428 zł, w listopadzie – 11 539 zł, w grudniu – 4 622 zł, wypłacono mu też wtedy premię wyrównawczą za III kwartał w kwocie 8 000 zł. W styczniu 1983 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 882 zł.

Na podstawie tak ustalonych wynagrodzeń za okres od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. Sąd zlecił sporządzenie przez organ rentowy wyliczenia hipotetycznego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla wnioskodawcy z uwzględnieniem wynagrodzeń jak w karcie wynagrodzeń.

Hipotetyczny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 74,21% i jest korzystniejszy od wyliczonego poprzednio na 72,71%. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 97 763,93 zł.

(dowód: pismo ZUS z 20.06.2018r. – wyliczenie hipotetyczne. k. 14-15 i k.17, dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody, w szczególności dowody z dokumentów zawarte w aktach organu rentowego, które sporządzone zostały przez uprawnione podmioty i w formie dla nich przepisanej oraz hipotetyczne wyliczenie organu rentowego.

W niniejszej sprawie kwestią sporną pozostawał sposób ustalenia przez ZUS dla M. P. wartości kapitału początkowego. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r. Wnioskodawca natomiast domagał się uwzględnienia przy wyliczeniach okresu zatrudnienia w Ośrodku (...) w S. od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. oraz wynagrodzenia jakie wówczas uzyskiwał w oparciu o zapisy uczynione w karcie wynagrodzeń.

Zakład analizując przedstawioną przez wnioskodawcę dokumentację stwierdził, iż wynagrodzenie z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...) budzi wątpliwości, gdyż nie zostały wyszczególnione w karcie poszczególne jego składniki i nie można ustalić czy od wskazanych kwot wynagrodzeń odprowadzone zostały składki ubezpieczeniowe. Dlatego też ZUS uznał, iż za ten czasokres można jedynie przyjąć wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym okresie. Wnioskodawca przyjęcie takie zakwestionował podnosząc, że istnieją dokumenty – karta wynagrodzenia w oparciu, o którą możliwym jest ustalenie wartości faktycznie przez niego otrzymywanego w tym czasie wynagrodzenia.

Stosownie do przepisów art. 174 ust. 1, 2, 3, 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 17 grudnia 1998 r. (t.j. Dz. U z 2018 poz. 1270) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53 z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 oraz okresy nieskładkowe z art. 7 pkt 1 - 4 i 6 - 12 w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 tj. nie przekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust.1, 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu poprzedzającego dzień 01.01.1999r. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Zgodnie z art. 15 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Ust. 6 powołanego przepisy wskazuje zaś, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak ustalono, wartość kapitału początkowego M. P. została przez ZUS ustalona z okresu 10 lat kolejnych przypadających w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992 r. a wnioskodawca wnosił o ustalenie wskaźnika z innych lat, w szczególności z uwzględnieniem okresu zatrudnienia od 21 maja 1982 r. do 8 stycznia 1983 r. Powoływał się na zapisy w karcie wynagrodzeń z tego okresu jako prawdziwe i odzwierciedlające uzyskiwane przez niego wówczas wynagrodzenie. W ocenie Sądu dane zawarte w uzyskanych z archiwum dokumentach nie budzą wątpliwości. Organ rentowy natomiast, nie przedstawił dowodów przeciwnych, które podważyłyby zasadność i prawdziwość dokonanych w nich wpisów.

Na ich podstawie możliwym było poczynienie ustaleń odnośnie wysokości osiąganego przez wnioskodawcę w tym czasie wynagrodzenia zaś uwzględnienie spornych kwot spowodowało, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyniósł 74,21% czyli więcej niż przyjął to organ rentowy poprzednio – w zaskarżonej decyzji - 72,71%.

W tym miejscu podkreślić należy, że bezsprzecznym jest, iż Zakład ustala kapitał początkowy na podstawie dokumentacji przedstawionej przez płatnika składek lub samego ubezpieczonego. Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty zgodnie z treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno – rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Wnioskodawca w niniejszym postępowaniu przedstawił takie dowody, a ponieważ Sąd uznał je za prawdziwe i wiarygodne, stanowiły one podstawę ustaleń w sprawie. informacje o jednostce

Mając na uwadze powyższe ustalenia i wnioski Sąd zmienił zaskarżoną decyzję stosownie do art. 477¹⁴§ 2 kpc w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego dla M. P. przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 74,21%.

Ponieważ przesądzenie kwestii w sprawie istotnych wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem, opierając się na treści art. 118 ust. 1 ustawy emerytalno – rentowej ustalono brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.